

Kopia listu b. poufnego do P. S. Patek
Ministra Spraw Zagranicznych. 22 Grudnia
1919 r.

2257/T4

M

Panie Ministrze

Do notatki co do ważniejszych kwestji politycznych, załączonej przy liście moim z d. 22 Grudnia r. b., uważam za konieczne dodać, że przy wszelkich ewentualnych umowach co do współpracownictwa wojennego z Denikinem niezbędnem jest mieć na widoku: 1. że nie powinniśmy występować w dotychczasowych tego negocjacjach osamotnieni. Należy tak przygotować teren, żeby z jednej strony wystąpić z propozycjami nie tylko do nas, lecz też jednocześnie do Rumunii, Finlandji, Estonji i Łotwy; z temi zaś państwami i krajami powinniśmy w przewidywaniu takich propozycji nawiązać najprędzej rozmowy, tak, żeby przy ewentualnych układach z Denikinem wystąpić solidarnie. Da to wyraz stanowiska co do nieuzasadnionych uroszczeń imperjalizmu rosyjskiego ze strony wszystkich nierosyjskich elementów, które wchodziły na zachódzie w skład dawnego imperjum rosyjskiego. Podkreśli to następnie naszą rolę przodującą wśród tych elementów. Jeżeli byśmy przystąpili

J. Wielmożny
P. St. Patek
Minister Spraw
Zagranicznych

do układów ostatecznych z Denikinem izolowani to j. bez porozumienia ze wspomnianymi państwami i krajami, to stracimy wysokie stanowisko moralne, które zwłaszcza w krajach bałtyckich zaczynamy sobie zdobywać.

2. Przy żądaniu, by Litwa i Białoruś znalazły się w sferze naszych wpływów politycznych, należy podkreślić że żądamy tego jedynie dla oddania narodowościom: litewskiej i białoruskiej losu swojego we własne ręce, pod warunkiem porozumienia z nami co do formy przyszłych naszych stosunków. Podkreślenie naszego tradycyjnego liberalizmu i dawnej dobrowolnej unji samo się tu nasuwa. W perspektywie logicznej pierwszym momentem w tej sprawie powinno być odłączenie tych krajów od Rosji i dopiero następnie porozumienie z nami co do formy stosunku. Przedstawienie tych rzeczy grozi nam najpoważniejszymi niebezpieczeństwami. W razie trudności ustalenia formy stosunku z nami, mogą takie trudności być zapisane na beneficium tezy, że litwini i białorusini nie pragną oddzielić się od Rosji.

3. Przy ewentualnych układach z Denikinem należy podnieść pretensje nasze do odszkodowania za barbarzyńskie, a niepotrzebne z punktu widzenia strategicznego oraz nieprawne zniszczenie kraju naszego / również Litwy i Białej Rusi / w czasie odwrotu w roku 1915, oraz

podczas inwazji bolszewickiej. Rosja pomimo wszystko, po
zostanie ogromnie bogatą i o ile byśmy musieli zrobić
koncesje terytorjalne ~~we wschodniej~~ ^{(ruszczyński) (rosji)} Białej Rusi to po-
winniśmy tem bardziej nastawać na kompensatach material-
nych oraz na dogodnym dla nas układzie ekonomicznym.

4. Wszelki układ z Denikinem musi być potwierdzony
przez przedstawicielstwo Kołczaka, którego zwierzchnic-
two wszystkie rosyjskie antybolszewickie uznały i nastę-
pnie przez wielkie mocarstwa, szczególnie Anglję, Fran-
cję i Japonję, gdyż inaczej będzie on napewno negowany
przez następne rządy rosyjskie i okaże się praktycznie
bezwartościowym. Rachunek za naszą pomoc może być nie-
honorowany. Gwarancja mocarstw jest dla nas niezbędna.
Udział Japonji w takiej gwarancji uważam za bardzo po-
żądany.

Pozostaje z głębokiem poważaniem

J. Gutowski

Warszawa
d. 24 XII 1919r.

NAUCZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
L. Dz. 22517, dnia 16/7 1920 r.
załącz. Wydział